ชื่อเรื่องวิทยานิพนซ์

การพัฒนามนุษย์ในมุมมองของ อมาตยา เซน

ผู้เขียน

นางสาววริสรา สุกุมลจันทร์

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.วิโรจน์ อินทนนท์

บทคัดย่อ

การศึกษาการพัฒนามนุษย์ในมุมมองของ อมาตยา เซน มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความหมาย และจุดมุ่งหมายของมนุษย์ในมุมมองของ อมาตยา เซน 2) เพื่อศึกษาแนว ทางการพัฒนามนุษย์ในมุมมองของ อมาตยา เซน โดยเรียบเรียงข้อมูลต่างๆ ทั้งจากหนังสือ สื่อ อิเลคทรอนิกส์ บทความ และวารสารแล้วนำมาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า มนุษย์ในมุมมองของ อมาตยา เซน หมายถึงมนุษย์ที่มีขีด ความสามารถ หรือ มีเสรีภาพในการเลือกและดำรงชีวิตในเรื่องต่างๆ ที่ตนเห็นว่ามีคุณค่า และ จะต้องเป็นผู้ที่สามารถเลือกได้ว่าสิ่งใหนที่ตนต้องการ หรือ ไม่ต้องการ และต้องไม่เป็นผู้ถูกบังคับ ขู่เข็ญให้เลือกในสิ่งที่ผู้อื่นเลือกมาให้ แม้จะเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ก็ตาม เสรีภาพที่แท้จริงของมนุษย์ จะต้องเป็นสิ่งที่มนุษย์ผู้นั้นเลือกด้วยตนเองเท่านั้น และเขายังเห็นว่ามนุษย์ไม่ใช่เป็นเพียงแค่สินค้า หรือทุนมนุษย์ที่มุ่งประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ แต่มนุษย์ควรเป็นเป้าหมายในการพัฒนา ไม่ใช่ เพียงแค่เครื่องมือของการพัฒนา โดยมีเป้าหมายเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความอยู่ดีมีสุข ซึ่งการ มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นเป็นความสามารถของตัวมนุษย์เองในการกระทำ หรือ เลือกในสิ่งที่ตนคิดว่ามี คุณค่า แม้รายได้ในการเข้าถึงสินค้าและบริการจะเป็นเครื่องมือในการทำให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดี ขึ้น แต่อมาตยา เซนเห็นว่ารายได้ดังกล่าวเป็นเพียงเครื่องมือที่จะนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายของการ พัฒนาเท่านั้น

วิธีการพัฒนามนุษย์ในมุมมองของ อมาตยา เซนนั้นเป็นการเพิ่มเสรีภาพให้แก่มนุษย์ โดยใช้เสรีภาพ 5 ประการของเขาซึ่งเป็นทั้งวิธีการ และเป้าหมายของการพัฒนา เพื่อให้มนุษย์ สามารถมีส่วนร่วมในสังคม มีสิทธิทางการเมือง และเสรษฐกิจ มีหลักประกันความมั่นคง และ สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างโปร่งใส อมาตยา เซนยังเห็นว่าการวัดระดับคุณภาพ ชีวิตของมนุษย์ควรวัดด้วยระดับการมีเสรีภาพทั้ง 5 ประการนี้ แทนที่การวัดด้วยระดับรายได้ หรือ ความพึงพอใจ กล่าวคือ เมื่อมนุษย์มีสักยภาพในการมีเสรีภาพ และสามารถใช้เสรีภาพทั้งหลายนี้ได้ อย่างเต็มที่ แสดงว่ามนุษย์ผู้นั้นมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดี ในทางเดียวกัน เมื่อไหร่ก็ตามที่มนุษย์ถูก ลิดรอนสักยภาพในการมีเสรีภาพ ก็หมายถึงมนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ต่ำลง หรือ ยากจนนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม อมาตยา เซนเสนอว่าการพัฒนามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมี การใช้เสรีภาพทั้ง 5 ประการของเขาอย่างสม่ำเสมอ เพราะลำพังเพียงแค่การมีเสรีภาพอย่างเดียว ไม่ สามารถทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นมาได้ แต่จะต้องเรียนรู้ และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright[©] by Chiang Mai University All rights reserved

Thesis Title Human Development from Amartya Sen's Perspective

Author Miss Warisara Sukumolchan

Degree Master of Arts (Philosophy)

Thesis Advisor Assistant Professor Dr. Viroj Inthanon

ABSTRACT

The aims of the study on Human Development from Amartya Sen's Perspective are 1) to examine life meanings and purposes from Amartya Sen's perspective and 2) to explore human development paths from these viewpoints. The data for the researches are collected from books, electronic media, articles and journals to analyze the subject.

Studies revealed that, from Amartya Sen's perspective, human was filled with potentials or liberty in making own his/ her decisions on what is worth living for. Human must be able to choose what they do or do not desire. They are supposed not to be threatened or forced by what others are heaping on them, be it good or not, because humans' real liberty must come from their own individual choices. Moreover, it was pointed out that humans should not be regarded as an object or merchandise or human capital that are focused only on personal interests, but they are the purposeful aim of developing. In other words, humans are not merely a piece of development tools or trades. Thus, the aims of human development are well-being and prosperity; that is the human capacity to opt for the best. Amartya Sen stated purchasing power to acquire products or access services is a device to elevate one's life quality, but that is the only an instrument leading to the final aim of development.

Human development paths from Amartya Sen's viewpoint, therefore, are to expand further the 5 liberal paths which are social participation, political rights, economic rights, security guarantee and transparent political association. He firmly believes that human's quality of life should be evaluated by these 5 paths rather than income levels or satisfactions, that is if humans are capable of having freedom and can express their freedom fully and freely it would mean that they have attained a good quality of life. On the other hand, if humans are derogated the rights to freedom it would imply that their quality of life is depleting and leading finally to poverty.

However, Amartya Sen asserted that effective human development should be based upon regular and continuous deployments of these 5 paths of liberty, and not mere liberty in itself since this could not bring about genuine development. Hence, human development should be perused and practiced constantly.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright[©] by Chiang Mai University All rights reserved